Nº. 26. 1857.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 30 in het jaar; die van de Courant alleen f 20 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

VRIJDAG 30 JANUARIJ.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

RUSLAND.

Een bij de *Indépendance Belge* ontvangen schrijven uit Parijs van den 27sten dezer zegt: » Uit berigten, die van den kant van Turkije komen, blijkt dat uiterlijk met 1 Februarij aanstaande door Rusland aan al de bepalingen van het Parijsche vredesverdrag, die aan hetzelve verpligtingen opleggen, voldaan zal zijn. Alsdan zal het Bolgrad aan Moldavie overgegeven hebben; en het heeft nu reeds het Slangen-eiland ontruimd. De commissarissen, die door de onderscheiden mogendheden voor de vaststelling der grenslinie van Bessarabie benoemd zijn, hebben last ontvangen om zich naar hunnen post te begeven; de Turksche commissaris, die namens de Porte het grondgebied aan de uitmonding van den Donau in bezit moet nemen, is den 15den dezer van Konstantinopel vertrokken, en de firman tot zamenroeping eener volksvertegenwoordiging in de Donau-Vorstendommen is door de Porte in overleg met de gezanten der mogendheden vastgesteld.

» Rusland zal dus geruimen tijd vóór den eindtermijn met de uitvoering der bij het vredesverdrag aangegane verpligtingen gereed zijn: daaraan valt niet te twijfelen. Oostenrijk maakt ook aanstalten om zijn woord gestand te doen ten aanzien van de ontruiming der Vorstendommen. Engeland alleen had, volgens de jongst ontvangen berigten, nog niets gedaan, hetgeen zou kunnen beschouwd worden als een blijk van het voornemen om de voorschriften van het verdrag te vervullen: men had althans nog niet vernomen dat er eenige stap van dien aard door den admiraal Lyons gedaan was. Engeland zal zich echter voorzeker aan de naleving van zoo plegtig aangegane verbindtenissen niet willen onttrekken, te minder daar thans, volgens de verzekering der ministeriele bladen van Londen, zijne eischen door den Schach van Perzie ingewilligd zijn."

Een met hulp van den telegraaph ontvangen berigt uit Konstantinopel van den 19den dezer bevestigt de verwijdering der Russische militairen van het Slangen-eiland, en verzekert dat de Engelsche stoomoorlogsschepen de Zwarte Zee verlaten hebben.

— Een half-officieel nieuwsblad van Parijs, de *Moniteur de l'Armée*, deelt eenige bijzonderheden mede betrekkelijk de herbouwing der stad en vestingwerken van Anapa op de kust van Circassie. Men weet dat de Russen in den afgeloopen oorlog die vesting ontruimd en gesloopt, maar spoedig na het herstel des vredes de Circassiers van daar verdreven en den herbouw aangevangen hebben. Zij vorderen daarmede schielijk, niettegenstaande velerlei bezwaren, waaronder vooral de gedurige aanvallen der Circassiers behooren.

» Deze volksstammen (zegt het even genoemde blad) voeren niet voor hunne onafhankelijkheid alleen de wapenen, zoo als men in Europa meestal geloeft; hun hoofddoel is te plunderen. Er staat dan ook eene afdeeling Russische troepen nabij Anapa, om de Circassiers op eenen afstand te houden. Deze troepen geraken dikwijls met de bergbewoners slaags; het zijn gevechten van weinig belang, maar die door het gerucht vergroot worden, zoodat het schijnt als of er op de Circassische kust gedurig veldslagen worden geleverd. Evenwel is het zeker, dat de bergbewoners in de maand December ll. een vrij belangrijk voordeel hebben behaald door het vermeesteren eener groote bezending leeftogt en andere behoeften, welke langs de kust der Zwarte Zee naar Anapa gevoerd werd. De vesting is daardoor wel niet in gevaar gebragt, maar haar garnizoen toch, in afwachting van nieuwen toevoer uit Kertsch, aan groot gebrek blootgesteld.

» De herbouwing van Anapa wordt ook in het tegenwoordige jaargetijde voortgezet; want de Russische overheden zijn met de plannen der Circassiers bekend, en weten dat van hunnen kant in het aanstaande voorjaar geene moeite zal gespaard worden om de positien, die zij eene korte wijle bezet gehouden hebben, op nieuw te vermeesteren. De bergbewoners zullen in het voorjaar met nagenoeg 30,000 man, eene ongeregelde maar stoutmoedige krijgsmagt, te velde kunnen trekken. De Russen begrijpen zeer wel, dat zij eerst dan, wanneer de stad en de vestingwerken van Anapa herbouwd zullen zijn, wederom aanvallend kunnen te werk gaan. De aanstaande veldtogt zal dus voor het lot van dat gedeelte der bezittingen van het Russische rijk van groot gewigt zijn, en het Russische gouvernement heeft bevel gegeven om eene krijgsmagt van genoegzame sterkte naar dien kant te zenden.

» Naar de nu gemaakte beschikkingen zal het garnizoen van Anapa, hetwelk vroeger 8000 man sterk was, tot de sterkte van 12,000 man moeten gebragt worden. Deze soldaten zullen, even als vroeger, met hunne vrouwen en kinderen huis houden; ook de hoofd- en opperofficieren zullen hun gezin bij zich mogen hebben. Zij zullen aan de bepalingen voor de militaire kolonien, welke zoo goede vruchten gedragen hebben, onderworpen zijn.

» Het stelsel van militaire kolonien, hetwelk door Keizer Alexander I ontworpen en ingevoerd, en door zijnen opvolger verbeterd is, heeft onlangs eene nieuwe uitbreiding ontvangen. Het heeft ten doel, een gedeelte van 's rijks krijgsmagt te vestigen op een uitsluitend voor militairen bestemd terrein, hetwelk hun vaderland, hunne woonplaats, hunne bezitting en zelfs hunne werfplaats wordt. Deze militaire strook lands moet, naar de thans in uitvoering zijnde plannen, het Russische rijk in zijne volle breedte, van de Oostzee tot de Zwarte Zee, doorloopen. De volledige uitvoering van dat stelsel is zeer moeijelijk; maar in zekere oorden van eene bijzondere gesteldheid levert zijne toepassing wezenlijke voordeelen op; en deswege heeft men aldaar militaire kolonien kunnen vestigen en in stand houden. Daaronder behooren Anapa, Sudschuk, Tuap en de overige Russische nederzettingen op de kust der Zwarte Zee. De vaste garnizoenen dier plaatsen hooren daar te huis; de militairen brengen er hun gansche leven door: zij hebben er grondeigendommen en vee, oogsten de vruchten van hunnen akker, en verdedigen met hun vaderland tevens hunne have en gezin, wanneer zij tegen de bergbewoners strijden."

FRANKRIJK.

Uit Parijs wordt gemeld dat de pauselijke nuntius van Keizer Napoleon lijfsbehoud voor Verger, den moordenaar van den heer Sibour, gevraagd heeft. Onder het publiek te Parijs schijnt de meening, dat Verger krankzinnig is, veld te winnen.

ITALIE.

Het officiele dagblad van Rome berigt dat door den Paus aan eene particuliere maatschappij definitive concessie tot het droogmaken der moerassen van Ostia verleend is, en dat deze onderneming verbonden zal worden met eene uitbreiding der zoutwinning te Ostia door dezelfde maatschappij.

BELGIE.

De Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft hare geheele zitting van eergisteren, gelijk die van jl. Maandag, besteed aan de behandeling der vraag, of de loopbaan der akademische studien voor een ieder toegankelijk zijn moet, of alleen voor degenen die bewijzen vatbaar voor het hooger onderwijs te zijn. De Kamer heeft zich ten slotte vereenigd met het voorstel der centrale sectie, volgens hetwelk niemand tot eenig akademisch examen toegelaten zal worden, tenzij hij door het overleggen van getuigschriften of anders door een voldoend examen vroeger bewezen hebbe, dat hij de vakken van het middelbaar onderwijs niet verwaarloosd heeft. Dit voorstel is met de geringe meerderheid van vier stemmen aangenomen. Het gouvernement had voorgesteld, getuigschriften en tevens een examen te vorderen.

In dezelfde zitting is door het gouvernement eene som van 1,600,000 francs aangevraagd voor buitengewone uitgaven tot verbetering en voltooijing van het materieel der artillerie.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den 29sten Januarij 1857.*

Bij het Departement van Kolonien is het berigt ontvangen dat op den 23sten November ll. ter reede van Batavia is geankerd Zijner Majesteits stoomkorvet *Medusa*, kapitein-luitenant ter zee Fabius, terugkomende van Japan, en medebrengende het op den 30sten Januarij te voren tusschen den Nederlandschen commissaris en de Japansche regering gesloten en onderteekend tractaat.

Gedurende deze zijne derde zending heeft de overste Fabius met voormeld stoomschip ook de havens van Hakodade en Simoda bezocht en is aldaar door de autoriteiten en de bevolking zeer goed ontvangen. Hij heeft zich overtuigd van de bij de Japanners meer en meer toenemende zucht om zich gemeenzaam te maken met Westersche talen en kundigheden, voornamelijk al wat werktuigkunde betreft.

Groote vorderingen hadden zij gemaakt in de kennis van het stoomwezen en al wat machinerie en den scheepsbouw betreft. Eene menigte Hollandsche boeken zijn dit jaar weder aangevraagd. Vele vertalingen van Hollandsche werken in het Japansch zijn reeds door hen vervaardigd, terwijl sommigen het Hollandsch en zelfs het Engelsch tamelijk vlug spreken.

Simoda is bevonden geene veilige ankerplaats op te leveren en zal dien ten gevolge nimmer eene belangrijke handelsplaats worden.

Anders is het gelegen met Hakodade, hetwelk door deszelfs ligging en het bezit van eene veilige baai voor den handel van groot belang kan worden.

In de maand Junij 1855 deed de gouverneur van Prince of Wales Island, Singapore en Malakka, bij den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie aanzoek om vergunning, ten einde den chef der geneeskundige dienst te Singapore dr. Oxley, naar het eiland Banda te mogen zenden, met het doel om aldaar eene zekere hoeveelheid stekken of

zaden van den notenmuskaatboom te verzamelen, om geplant te worden in de Engelsche etablissementen in straat Malakka.

Niet alleen werd de gevraagde vergunning verleend, maar aan den Gouverneur der Moluksche eilanden en den resident van Banda werd ook de aanbeveling gerigt om dr. Oxley in zijne pogingen zooveel mogelijk de behulpzame hand te bieden.

Dien ten gevolge is deze den 15den Julij 1856 te Banda aangekomen met de Engelsche brik *Raven*, heeft daar 18 dagen vertoefd, gedurende welke hij, door den resident begeleid, alle notenaanplantingen op Banda Neira en Groot Banda, alsmede de perkinrigtingen, heeft bezocht, en zich met alle bijzonderheden, de notencultuur betreffende, heeft kunnen bekend maken.

Den 2den Augustus vertrok dr. Oxley weder naar Singapore, medenemende 274 kisten met notenmuskaatzaden. In die kisten bevonden zich niet minder dan 548,000 pitten en elke kist bevatte de noodige lagen aarde, waarin de pitten waren nedergelegd.

De electro-magnetische telegraaph, tusschen Batavia en Buitenzorg, sedert den 23sten October 1856 gereed en herhaaldelijk voor de overbrenging van gouvernements-berigten gebezigd, voldoet geheel aan de daarvan gekoesterde verwachting.

Ook voor de voortzetting der lijn naar Samarang en Soerabaija zijn reeds voorbereidende maatregelen genomen, waardoor het te verwachten is, dat zeer kort na het ophouden van den nu ingevallen regenmousson tot de daarstelling van de geheele lijn zal kunnen worden overgegaan.

De toestand der kina-plantsoenen op de hellingen van den Gedeh en den Malawar is, volgens het laatste rapport van den inspecteur Junghuhn, gunstig. Op den 30sten November 1856 waren te Tjibodas, boven Tjipannas, aanwezig 105 kinaboomen (waarvan 30 eene hoogte van 6 en 27 van 7 voeten hebben bereikt), benevens 615 levende stekken. Op den Malawar, nabij Pangalongan, bevonden zich 151 kinaboomen en circa 1500 levende stekken. Ten gevolge der zware regens waren hier eenige van de jongste kinaplanten gestorven. In de ontgonnen en schoongemaakte bosschen zijn, ter hoogte van 5700 tot 6000 voeten boven de oppervlakte van de zee, een 500tal paggers gereed gemaakt, en zijn daarin een aantal uit stekken opgekweekte jonge boomen overgeplant die aldaar uitmuntend slagen.

Het voornemen bestaat om een aantal kinaboomen over te planten naar het Ajang-gebergte, in Oostelijk Java, zoodra de weersgesteldheid in dat gedeelte van dat eiland zulks zal toelaten.

Door de Regering is bevorderd de uitgave van een *Bijblad op het Staatsblad van Nederlandsch Indie*, te beginnen met 1°. Januarij 1857.

In hetzelve zullen worden opgenomen:

1°. uitleggingen door de Regering, van in het *Staatsblad* voorkomende bepalingen;

2°. zoodanige uitleggingen door de hoofden van departementen van algemeen bestuur gegeven, en door de Regering goedgekeurd;

3°. niet in het *Staatsblad* geplaatste bepalingen, welker kennis voor den landsdienaar nutttig is, en de aan die bepalingen gegevene uitleggingen;

4°. de motiven van de in het *Staatsblad* of in het *Bijblad* opgenomen bepalingen en uitleggingen, voor zoo ver hare kennis tot regt verstand der zaak noodig of nuttig, en de openbaarmaking aan geene bezwaren onderhevig is.

Deze onderneming zal ongetwijfeld bijdragen tot uitbreiding der kennis van de beginselen, die het Gouvernement volgt bij de toepassing der in het *Staatsblad van Nederlandsch Indie* geplaatste verordeningen, en is derhalve van belang zoowel voor landsdienaren, als voor ambtelooze personen.

Wij hebben eene reeks Javasche Couranten ontvangen, van 12 November tot 10 December ll. loopende.

In de courant van 12 November is openbaar gemaakt het volgende:

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Kolonien, dd. 7 April 1856, litt. A, n°. 2;

Willende overgaan tot eene regeling van het toezigt der regering op de drukpers in Nederlandsch Indie, en tot voorziening tegen misdrijven of overtredingen, welke door middel van drukwerken kunnen worden gepleegd;

Gelet op art. 110 van het Reglement op het beleid der regering van Nederlandsch Indie, vastgesteld bij de wet van 22 September 1854 (*Staatsblad* n°. 129);

Den Raad van State gehoord (advies van den 5den November 1855, n°. 1),

Hebben goedgevonden en verstaan, vast te stellen het navolgende

REGLEMENT *op de drukwerken in* Nederlandsch Indie.

§ 1. *Uitoefening van het beroep.*

Art. 1. Ieder is bevoegd het beroep van drukker, uitgever van drukwerken of handelaar in drukwerken uit te oefenen, mits daarvan eene maand te voren schriftelijk aangifte doende aan het plaatselijk bestuur van zijne woonplaats, en binnen dien tijd een borgtogt stellende ten genoegen van dat bestuur.

Art. 2. De borgtogt wordt door het plaatselijk bestuur bepaald, en bedraagt niet minder dan f 200 en niet meer dan f 5000.

Art. 3. Zij, die tijdens de invoering dezer verordening een in art. 1 vermeld beroep uitoefenen, zijn gehouden, binnen eene maand na de afkondiging van dit reglement, op gelijke wijze en gelijken voet, de bij de voorgaande artikelen bevolene schriftelijke aangifte te doen en borgtogt te stellen.

Art. 4. De *zekerheid* wordt in gereed geld, of in als middel van geldbelegging erkende schuldbrieven bij 's lands kas, ter plaats waar het beroep of de handel wordt uitgeoefend, in bewaring gesteld. Over haar bedrag wordt jaarlijks eene rente van vijf een honderd of zooveel meer of minder als de schuldbrieven, waarin zij gesteld is, afwerpen, aan den belanghebbende uitgekeerd.

Art. 5. De Gouverneur-Generaal kan den borgtogt binnen de gestelde grens van f 200 tot f 5000 verminderen of vermeerderen.

Hij kan in het belang der openbare rust en orde, in overeenstemming met den Raad van Nederlandsch Indie, bij een met redenen omkleed besluit, de uitoefening van een in art. 1 vermeld beroep aan een bepaald persoon verbieden, en het gebouw waar het beroep wordt uitgeoefend, door het plaatselijk bestuur doen sluiten.

Hij heeft gelijke bevoegdheid wanneer de plaats, waar het beroep uitgeoefend wordt, hem blijkt daartoe ongeschikt te zijn, en verleent in dat geval, daartoe termen vindende, na de sluiting, eene vergoeding der werkelijk geledene schade.

Indien uit hoofde van de ongeschiktheid der plaats de sluiting is gelast, zal te dier plaatse niet dan op magtiging van den Gouverneur-Generaal een in art. 1 vermeld beroep kunnen worden uitgeoefend.

In de gevallen, bij de tweede en derde zinsnede van dit artikel bedoeld, wordt tevens de borgtogt opgeheven, bijaldien geene vervolging behoeft te worden ingesteld.

Art. 6. De borgtogt is noch voor beslag door, noch voor overdragt aan derden vatbaar. Hij is verbonden ter zake van elke veroordeeling, krachtens het reglement, of ter zake van misdrijf of overtreding, door middel van drukwerken gepleegd, uitgesproken, en zal, door betaling van boeten of kosten verminderd, binnen veertien dagen, nadat daarvan aan den belanghebbende is kennis gegeven, tot het oorspronkelijke, door den Gouverneur-Generaal bepaald of nader te bepalen bedrag moeten worden aangevuld.

Art. 7. Wanneer de veroordeelde niet is degene, door wien de zekerheid gesteld is, geschiedt het verhaal eerst dan, wanneer de beteekening van het vonnis niet binnen veertien dagen door betaling is gevolgd.

Art. 8. Hij die zijn beroep staakt, geeft daarvan kennis aan het plaatselijk bestuur en ontvangt bewijs dezer kennisgeving. Binnen zes maanden, na die kennisgeving wordt, zoo er geene vervolging bestaat, de borgtogt opgeheven.

Hetzelfde heeft plaats bij overlijden en bij elken overgang van het beroep, onder welken titel of benaming ook.

Art. 9. De voorafgaande bepalingen zijn van toepassing op hem, die voor of in de plaats van een ander optreedt.

Art. 10. Al wie, zonder voldaan te hebben aan de voorwaarden in artt. 1, 3 of 5 vermeld, een in art. 1 vermeld beroep uitoefent, verbeurt eene boete van f 100 tot f 500, en wordt hem tevens gelast zijn beroep te staken. Bij voortzetting wordt hij veroordeeld tot gevangenisstraf van drie tot twaalf maanden, en worden zijne winkels en bergplaatsen, nadat het veroordeelend vonnis in kracht van gewijsde is gegaan, door het hoofd van het plaatselijk bestuur gesloten. Deze bepalingen zijn ook van toepassing ingeval de uitoefening van het beroep door den Gouverneur-Generaal, in overeenstemming met den Raad van Nederlandsch Indie, is verboden.

§ 2. *Verantwoordelijkheid.*

Art. 11. Ieder is verantwoordelijk voor hetgeen hij schrijft, drukt, uitgeeft, verkoopt of verspreidt, waar het drukwerk ook het licht hebbe gezien.

De verkooper, uitgever en verspreider zijn verantwoordelijk, zoolang zij den drukker niet aanwijzen.

De drukker is verantwoordelijk zoolang hij den schrijver niet aanwijst. De aanwijzing van een persoon, hetzij als schrijver, hetzij als drukker, die niet aan de regtsmagt van de regterlijke collegien in Nederlandsch Indie is onderworpen, is onvoldoende om de verantwoordelijkheid van den aanwijzer op te heffen.

§ 3. *Algemeene voorzorgen.*

Art. 12. Elk drukwerk is voorzien van den naam en de woonplaats des drukkers en uitgevers.

Elk drukwerk, dat aan deze voorwaarde niet voldoet, wordt in beslag genomen en verbeurd verklaard.

De verspreider wordt daarenboven gestraft met eene boete van f 50 tot f 1000.

Art. 13. Van elk in Nederlandsch Indie gedrukt, alsmede van elk elders dan in Nederland gedrukt, maar in Nederlandsch Indie uitgegeven drukwerk, is de drukker of uitgever verpligt, vóór de uitgifte, een door hem onderteekend exemplaar te zenden aan het hoofd van het plaatselijk bestuur, een ander exemplaar aan den officier van justitie en een derde exemplaar aan de algemeene secretarie. De drukker of uitgever ontvangt kosteloos een bewijs van ontvangst. Overtreding dezer bepaling wordt gestraft met boete van f 50 tot f 1000.

§ 4. *Bijzondere voorzorgen omtrent tijdschriften.*

Art. 14. Onder tijdschriften worden verstaan alle dag- en weekbladen en alle op gezette tijden of binnen eenig tijdsbestek, bij afleveringen uit te geven, drukwerken, geen tien vellen druks uitmakende.

Art. 15. Geene uitgifte van tijdschriften wordt toegelaten dan onder deze voorwaarden:

1°. dat op elk nommer de naam en woonplaats des drukkers zij vermeld;

2°. dat een exemplaar twee uren vóór de uitgifte aan het hoofd van het plaatselijk bestuur zij afgegeven, tegen een kosteloos bewijs van ontvangst.

Het voorschrift van n°. 2 is niet van toepassing op in Nederland gedrukte tijdschriften, die in Nederlandsch Indie worden uitgegeven.

Art. 16. Elk tijdschrift, dat aan de eerste voorwaarde van art. 15 niet voldoet, wordt in beslag genomen en verbeurd verklaard, en de drukker daarenboven veroordeeld tot eene geldboete van f 200 tot f 2000.

Overtreding der tweede voorwaarde bij het voorgaand artikel gesteld, wordt gestraft met boete van f 50 tot f 500, en wordt alleen vervolgd op de klagte van het hoofd van het plaatselijk bestuur.

Art. 17. De drukker van tijdschriften is verantwoordelijk voor den geheelen inhoud van het tijdschrift, zoodra de aangewezen schrijver of niet kan worden vervolgd, of, veroordeeld, het vonnis niet tegen hem kan worden ten uitvoer gelegd.

Art. 18. Onafhankelijk van deze verantwoordelijkheid des drukkers, wordt elk artikel, hetwelk geene bloote nieuwstijding of aankondiging bevat, door den schrijver geteekend.

Bij verzuim hiervan wordt het tijdschrift, waarin het ongeteekend artikel voorkomt, in beslag genomen en verbeurd verklaard.

De Gouverneur-Generaal kan dispensatie van dit voorschrift geven.

Art. 19. De onderteekende beantwoording van persoonlijke aanvallen, gispingen of beoordeelingen moet in het eerstvolgend nommer of de eerstvolgende aflevering na het inkomen daarvan kosteloos in het tijdschrift, waarin de persoonlijke aanval, gisping of beoordeeling voorkwam, worden opgenomen. Bedraagt de beantwoording meer dan het dubbel van het oorspronkelijk artikel, dan kan voor het meerdere voorafgaande betaling worden gevorderd.

Voor den inhoud der beantwoording is de onderteekenaar alleen verantwoordelijk.

Weigering van plaatsing der beantwoording, buiten het geval waarin voorafgaande betaling kan worden gevorderd, wordt gestraft met boete van f 50 tot f 500, met gevangenis van zes dagen tot drie maanden.

Art. 20. Tot het aanplakken van gedrukte of ongedrukte geschriften, platen en teekeningen, is alleen bevoegd hij, die daartoe door het hoofd van het plaatselijk bestuur is aangesteld of eene bijzondere vergunning heeft verkregen.

De onbevoegden die deze daad plegen, worden, behoudens hunne verantwoordelijkheid voor den inhoud der stukken, alleen uit dien hoofde gestraft met boete van f 10 tot f 200, met of zonder gevangenisstraf van zes dagen tot eene maand.

§ 5. *Van misdrijven en overtredingen door middel van drukwerken gepleegd.*

Art. 21. Die door middel van eenig te koop of ten toon gesteld, verkocht of verspreid drukwerk zich aan misdrijf of overtreding schuldig maakt, wordt met dezelfde straf gestraft, die bij het in Nederlandsch Indie geldende strafregt tegen zoodanig misdrijf of overtreding is bedreigd.

De omstandigheid, dat het misdrijf of de overtreding door middel der drukpers is gepleegd, kan door den regter als verzwarende omstandigheid worden aangemerkt, en geeft hem de bevoegdheid om de bedreigde straf, zelfs met een derde boven het maximum, te verhoogen.

Art. 22. Opzetting, door middel van te koop of ten toon gestelde, verkochte of verspreide drukwerken, tot het begaan van misdrijf of overtreding, wordt gestraft als medepligtigheid aan het misdrijf of de overtreding zelve.

Indien de opzetting geen gevolg heeft gehad, wordt zij gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot een jaar, en geldboete van f 25 tot f 500, te zamen of afzonderlijk, tenzij tegen het misdrijf of de overtreding zelve eene mindere straf bedreigd zij, in welk geval op de opzetting die straf wordt toegepast.

Art. 23. Al wie door middel van te koop of ten toon gestelde, verkochte of verspreide drukwerken de waardigheid of het gezag van den Koning of de regten van het Koninklijk Stamhuis zal hebben aangerand, of op gelijke wijze den persoon des Konings zal hebben gesmaad, gehoond of gelasterd, wordt gestraft met gevangenisstraf van twee tot vijf jaren.

Gelijke smaad, hoon of laster aan eenig lid van het Koninklijk Huis aangedaan, wordt gestraft met gevangenisstraf van een tot drie jaren.

Met laatstgemelde straf wordt gestraft elke op gelijke wijze gepleegde aanranding van de waardigheid of het gezag van 's Konings vertegenwoordiger in Nederlandsch Indie, alsmede de jegens hem gepleegde smaad, hoon of laster.

De vervolging der in dit artikel vermelde misdrijven heeft plaats van ambtswege.

Art. 24. Al wie door middel van te koop of ten toon gestelde, verkochte of verspreide drukwerken de verbindende kracht der wetten of wettelijke verordeningen of den daaraan verschuldigden eerbied zal hebben aangerand, tot ongehoorzaamheid daaraan zal hebben aangespoord, of verdedigd zal hebben hetgeen onder strafbedreiging verboden is, wordt gestraft met eene gevangenis van zes maanden tot drie jaren.

Met dezelfde straf wordt gestraft al wie, op gelijke wijze, zal hebben opgezet tot haat of minachting tegen de regering van het moederland of van de kolonien of bezittingen van het rijk in andere werelddeelen.

Art. 25. Met gevangenisstraf van eene maand tot een jaar en geldboete van f 10 tot f 500, te zamen of afzonderlijk, wordt gestraft smaad, hoon of laster, gepleegd door middel van te koop of ten toon gestelde, verkochte of verspreidde drukwerken jegens openbare ambtenaren of gestelde magten, jegens openbare ligchamen uit meer dan één persoon bestaande, al is het ook dat geen persoon uitdrukkelijk zij aangeduid, en onverschillig of die ambtenaren, gestelde magten of ligchamen in het moederland of in de kolonien of bezittingen van het rijk in andere werelddeelen zijn gevestigd.

Met dezelfde straf wordt gestraft, op gelijke wijze gepleegde hoon of laster jegens vreemde souvereinen of hoofden van buitenlandsche regeringen, alsmede jegens vreemde diplomatieke agenten.

De vervolging der in de vorige zinsnede van dit artikel vermelde misdrijven heeft alleen plaats op de klagte van de beleedigde partij.

Art. 2 . Met gevangenisstraf van ééne maand tot een jaar en geldboete van f 10 tot f 500, te zamen of afzonderlijk, wordt gestraft, al wie door te koop of ten toon gestelde, verkochte of verspreide drukwerken, haat en verachting zal hebben opgewekt tusschen verschillende klassen der bevolking, en al wie op gelijke wijze, des bewust, zal hebben openbaar gemaakt, of van elders overgenomen, valsche tijdingen, valsche of vervalschte of logenachtige, aan derden toegeschrevene stukken.

Wanneer de openbaarmaking of overneming niet, des bewust, is geschied, kan de schuldige, uit hoofde van onvoorzigtigheid, gestraft worden met eene geldboete van f 10 tot f 100.

Art. 27. Met gevangenisstraf van ééne maand tot zes maanden en geldboete van f 25 tot f 500, te zamen of afzonderlijk, wordt gestraft, al wie drukwerken, waarvan de in-beslag-neming is bevolen en niet bij regterlijk vonnis is opgeheven, uitgeeft, te koop of ten toon stelt, verkoopt of verspreidt.

Art. 28. Met geldboete van f 25 tot f 1000 wordt gestraft de openbaarmaking, door een te koop of ten toon gesteld, verkocht of verspreid drukwerk, van acten van beschuldiging of andere processtukken eener strafzaak, vóór dat het regtsgeding op de teregtzitting is aangevangen of op eene andere wijze beëindigd is.

Art. 29. Openlijke oproepingen en uitnoodigingen om bij te dragen tot de betaling van geldboeten of van geregtskosten, verbeurd wegens misdrijf of overtreding door middel van drukwerken gepleegd, zijn verboden.

Overtreding van dit verbod wordt gestraft met ééne maand tot één jaar gevangenisstraf en geldboete van f 10 tot f 500, te zamen of afzonderlijk.

§ 6. *Herhaling van overtreding.*

Art. 30. In geval van herhaling van een der in deze verordening vermelde misdrijven of overtredingen na vroegere veroordeeling, is de regter bevoegd de bedreigde straf met een derde boven het maximum te verhoogen en de uitoefening van het bedrijf voor eenen bepaalden tijd, vijf jaren niet te boven gaande, te verbieden.

Door deze bepaling wordt niet te kort gedaan aan de bijzondere voorschriften van art. 10.

§ 7. *Vervolging en verjaring.*

Art. 31. Elke vervolging op grond van de voorschriften van dit reglement, wordt beregt door de raden van justitie. Zij kan steeds worden aangevangen met de in-beslag-neming van het aangeklaagde drukwerk. Bij het verleenen van regtsingang, kan tevens de sluiting der winkels, bergplaatsen of der drukkerij, waarvan het drukwerk afkomstig is, worden gelast.

De in-beslag-neming wordt telkens in de nieuwsbladen afgekondigd.

In zaken van overtreding kan eene voorloopige instructie, op de vordering van het openbaar ministerie, plaats hebben.

Art. 32. De vervolging wegens feiten bij dit reglement strafbaar gesteld, verjaart door het verloop van een jaar sedert het plegen van het feit; de reeds aangevangene vervolging door het verloop van twee jaren sedert de laatste geregtelijke acte; de uitvoering van het vonnis door het verloop van vijf jaren sedert den dag waarop de uitspraak kracht van gewijsde heeft bekomen.

Slotbepalingen.

Art. 33. Onder drukwerken worden in dit reglement verstaan de door werktuigkundige of scheikundige middelen bewerkte verveelvoudiging van geschriften, van voortbrengselen der beeldende kunsten of van met tekst voorziene muziekwerken.

De bepalingen van dit reglement zijn niet toepasselijk op van overheidswege uitgegeven drukwerken.

Art. 34. Onder verspreiding van drukwerken wordt in dit reglement verstaan elke daad van koophandel met zoodanige werken gedreven, en elke, zelfs kostelooze, afstand dier werken aan anderen, met het oogmerk om ze verder te verspreiden.

Art. 35. Alle verordeningen in Nederlandsch Indie bestaande, betrekkelijk de onderwerpen bij dit reglement geregeld, worden ingetrokken en buiten werking gesteld.

En is Onze Minister van Kolonien belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Amsterdam, den 8sten April 1856.

WILLEM.

De Minister van Kolonien,
P. Mijer.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, beveelt de Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie (den Raad van Nederlandsch Indie gehoord), dat deze in het *Staatsblad van Nederlandsch Indie* worde geplaatst en dat daarvan, voor zooveel noodig, vertalingen in de inlandsche en Chinesche talen worden aangeplakt.

Gelast verder alle hooge en lage collegien en ambtenaren, officieren en justicieren, ieder zooveel hem aangaat, aan de stipte naleving van bovenstaand Koninklijk besluit de hand te houden, zonder oogluiking of aanzien des persoons.

Gedaan te Batavia, den 10den November 1856.

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie,
Chs. F. Pahud.
De Algemeene Secretaris,
Van de Graaff.

Bij besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie, van 10 November, nº. 1, zijn vastgesteld de volgende bepalingen ter verzekering der regelmatige werking van het bij bovenstaand Koninklijk besluit gearresteerd Reglement:

Art. 1. Het hoofd van het plaatselijk bestuur geeft binnen twee maal vier en twintig uren na de ontvangst der schriftelijke aangifte in de artt. 1 en 3 van het reglement bedoeld, aan den aangever kennis van het bedrag tot hetwelk hij zekerheid behoort te stellen, en doet daarvan onverwijld mededeeling aan den Gouverneur-Generaal, en voorts aan den ambtenaar belast met het beheer van 's lands kas.

Art. 2. Bij het bepalen van het bedrag dier zekerheid, wordt in aanmerking genomen:

de plaats waar het beroep zal uitgeoefend worden of uitgeoefend wordt;

de invloed dien de aard van het beroep op de openbare orde kan uitoefenen;

de meerdere of mindere winstgevendheid of uitgebreidheid van het beroep als anderzins.

Bij de mededeeling aan den Gouverneur-Generaal van het bepaalde bedrag, wordt tevens opgegeven waarom het aldus is bepaald.

Art. 3. Wanneer de zekerheid gesteld is, geeft de ambtenaar, belast met het beheer van 's lands kas, daarvan onverwijld kennis aan het hoofd van het plaatselijk bestuur, hetwelk daarvan onverwijld mededeeling doet aan den Gouverneur-Generaal, den directeur van finantien, de algemeene rekenkamer en den betrokken officier van justitie.

Art. 4. Wanneer de Gouverneur-Generaal gebruik maakt van de bevoegdheid, bij het 1ste lid van art. 5 van het reglement toegekend, geeft hij daarvan kennis aan het hoofd van het plaatselijk bestuur, hetwelk daarvan onverwijld mededeeling doet aan den steller der zekerheid en den ambtenaar belast met het beheer van 's lands kas.

Art. 5. Indien de vermindering der gestelde zekerheid bevolen is, geeft laatstgenoemde ambtenaar, nadat zij heeft plaats gevonden, daarvan onverwijld kennis aan het hoofd van het plaatselijk bestuur, hetwelk daarvan onverwijld mededeeling doet aan den Gouverneur-Generaal, den directeur van finantien, de algemeene rekenkamer en den betrokken officier van justitie.

Art. 6. Indien de vermeerdering der gestelde zekerheid bevolen is, gaat de mededeeling daarvan aan haren steller vergezeld van de uitnoodiging om, binnen twee maal vier en twintig uren dat meerdere, op den voet van het bepaalde bij art. 4 van het reglement, in bewaring te stellen, ten einde zich te vrijwaren tegen eene geregtelijke vervolging krachtens art. 10 van hetzelve.

Van deze uitnoodiging wordt tevens melding gemaakt in de mededeeling aan den ambtenaar belast met het beheer van 's lands kas, die, bij verstrijking van den gestelden termijn, aan het hoofd van het plaatselijk bestuur berigt of de meerdere zekerheid gesteld is.

Van dit berigt doet het hoofd van het plaatselijk bestuur onverwijld mededeeling aan den Gouverneur-Generaal, den directeur van finantien, de algemeene rekenkamer en den betrokken officier van justitie.

Art. 7. In het geval, voorzien bij art. 6 van het reglement, is de ambtenaar, belast met het beheer van 's lands kas, verpligt, van de vermindering der gestelde zekerheid onverwijld kennis te geven aan het hoofd van het plaatselijk bestuur, hetwelk den steller der zekerheid, onder mededeeling hiervan, onverwijld aanmaant, om binnen den bij dat artikel

gestelden termijn aan de verpligting daar omschreven te voldoen, met verwijzing naar art. 10 van het reglement.

Van de al of niet voldoening wordt kennis gegeven en mededeeling gedaan als bij art. 3 hierboven.

Art. 8. Wanneer het hoofd van het plaatselijk bestuur van oordeel is dat de toepassing van het 2de of 3de lid van art. 5 van het reglement noodzakelijk is, doet hij daartoe onverwijld een gemotiveerd voorstel aan den Gouverneur-Generaal.

Art. 9. In geval de Gouverneur-Generaal tot die toepassing overgaat, geeft hij daarvan kennis aan het betrokken hoofd van het plaatselijk bestuur en den procureur-generaal bij het Hooggeregtshof, die aan laatstgenoemde zoo spoedig mogelijk mededeelt of er vervolging is of behoeft te worden ingesteld.

In het ontkennend geval verleent het hoofd van het plaatselijk bestuur magtiging tot opheffing der gestelde zekerheid.

Art. 10. In het geval, voorzien bij art. 8 van het reglement, wendt het hoofd van het plaatselijk bestuur zich, vóór het verstrijken van den daar bepaalden termijn, tot den betrokken officier van justitie, ten einde te vernemen of er vervolging is ingesteld, en in het ontkennend geval magtiging te verleenen tot opheffing der gestelde zekerheid.

Art. 11. Van het opheffen der zekerheid wordt door den ambtenaar, belast met het beheer van 's lands kas, onverwijld berigt gegeven aan het hoofd van het plaatselijk bestuur, hetwelk daarvan onverwijld mededeeling doet aan den Gouverneur-Generaal, den directeur van finantien, de algemeene rekenkamer en den betrokken officier van justitie.

Art. 12. Alle mededeelingen aan of van den Gouverneur-Generaal van of aan de hoofden van plaatselijk bestuur, geschieden door tusschenkomst van de hoofden van gewestelijk bestuur.

Buiten dringende noodzakelijkheid, nemen de hoofden van plaatselijk bestuur geenerlei maatregelen zonder voorafgaande raadpleging van de hoofden van gewestelijk bestuur, aan wie zij ondergeschikt zijn.

Ten derde enz.

— Bij besluit van den Gouverneur-Generaal van 8 November ll. is, met intrekking van het bepaalde bij vroegere besluiten, vastgesteld:

Ten eerste: dat de standplaatsen en jaarwedden van de predikanten in Nederlandsch Indie zullen zijn geregeld als volgt:

te Batavia vier predikanten op eene jaarwedde van . . . f 6000
met dien verstande, dat onder dit viertal steeds één predikant zal zijn genomen uit het Evangelisch-Luthersch kerkgenootschap;
te Buitenzorg een predikant op eene jaarwedde van . . . 4800
te Cheribon een predikant op eene jaarwedde van . . . 4800
te Pekalongan een predikant op eene jaarwedde van . . . 4800
te Samarang twee predikanten, ieder op eene jaarwedde van 6000
te Salatiga (residentie Samarang) een predikant op eene jaarwedde van . . . 3600
te Soerakarta een predikant op eene jaarwedde van . . . 4800
te Djokjokarta een predikant op eene jaarwedde van . . . 4800
te Poerworedjo (residentie Baglen) een predikant op eene jaarwedde van . . . 4800
te Rembang een predikant op eene jaarwedde van . . . 4800
te Soerabaija twee predikanten, ieder op eene jaarwedde van 6000
te Sumanap (eiland Madura, residentie Soerabaija) een predikant op eene jaarwedde van . . . 4800
te Madion een predikant op eene jaarwedde van . . . 3600
te Pasoeroean een predikant op eene jaarwedde van . . . 4800
te Probolingo een predikant op eene jaarwedde van . . . 4800
te Amboina twee predikanten, ieder op eene jaarwedde van 4800
te Banda een predikant op eene jaarwedde van . . . 4800
te Macassar een predikant op eene jaarwedde van . . . 4800
te Padang een predikant op eene jaarwedde van . . . 4800
te Riouw een predikant op eene jaarwedde van . . . 3600
te Pontianak (Wester-afdeeling van Borneo) een predikant op eene jaarwedde van . . . 3600

Voor de tijdelijke waarneming van de dienst op plaatsen, waar door overlijden, ziekte, verlof, vertrek naar elders, als anderzins, een leeraarontbreekt:

twee predikanten zonder vaste standplaatsen, waarvan beschikbaar te houden een te Batavia en een ter hoofdplaats van de Preanger-Regentschappen, voor de tijdelijke dienst bij de gemeenten in de verschillende afdeelingen dier residentie, op eene jaarwedde van . . . 3600

Ten tweede: dat het dienstwerk der predikanten aldus zal zijn verdeeld, door de opdragt:

aan de predikanten te Batavia, van de dienst in de residentie Bantam 4 malen 's jaars, en in de adsistent-residentie Krawang 2 malen 's jaars;

aan den predikant te Buitenzorg, van de dienst in de Preanger-Regentschappen 4 malen 's jaars, voor het geval dat in de dienst in laatstgenoemde residentie door verhindering of ontstentenis van eenen der twee te Batavia beschikbaar gehouden predikanten niet kan worden voorzien;

aan den predikant te Cheribon, van de dienst in de kleinere gemeenten in die residentie 4 malen 's jaars;

aan den predikant te Pekalongan, van de dienst ter hoofdplaats Tagal 12 malen 's jaars, en in de kleinere gemeenten der residentien Tagal en Pekalongan 4 malen 's jaars.

aan de predikanten te Samarang, van de dienst te Oenarang 6 malen 's jaars, en in de kleinere gemeenten der residentie Samarang, met uitzondering van Salatiga en Ambarawa, 4 malen 's jaars;

aan den predikant te Salatiga, van de dienst te Ambarawa 24 malen 's jaars;

aan den predikant te Soerakarta, van de dienst te Patjitan 3 malen 's jaars; en in de kleinere gemeenten der residentie Soerakarta 4 malen 's jaars;

aan den predikant te Djokjokarta, van de dienst in de residentie Kadoe 12 malen 's jaars;

aan den predikant te Poerworedjo (Baglen), van de dienst te Gombong 12 malen 's jaars, en in de residentie Banjoemaas, zoomede in de kleinere gemeenten der residentie Baglen 6 malen 's jaars;

aan den predikant te Rembang, van de dienst in de verschillende gemeenten in de residentie Rembang en Japara 4 malen 's jaars;

aan de predikanten te Soerabaija, van de dienst in de kleinere gemeenten onder Soerabaija behoorende, met uitzondering van Bawean, 12 malen 's jaars, en in de gemeente te Bawean 1 maal 's jaars;

aan den predikant te Sumanap, van de dienst in de afdeelingen Madura en Pamakassan 6 malen 's jaars;

aan den predikant te Madion, van de dienst te Ngawie 12 malen 's jaars; en in de residentie Kedirie, zoo mede in de kleinere gemeenten der residentie Madion, 6 malen 's jaars;

aan den predikant te Pasoeroean; van de dienst in de kleinere gemeenten, onder Pasoeroean behoorende, 12 malen 's jaars;

aan den predikant te Probolingo, van de dienst in de residentie Bezoekie 12 malen 's jaars, en in de adsistent-residentie Banjoewangie 3 malen 's jaars;

aan de predikanten te Amboina, van de dienst in de Christen-gemeenten onder Amboina behoorende;

aan den predikant te Banda, van de dienst in de Christen-gemeenten tot die residentie behoorende;

aan den predikant te Macassar, van de dienst in de Christen-gemeenten tot het gouvernement van Celebes en onderhoorigheden behoorende;

aan den predikant te Padang, van de dienst in de Christen-gemeenten tot het gouvernement van Sumatra's Westkust behoorende;

aan den predikant te Riouw, van de dienst in de residentien Banka en Palembang 2 malen 's jaars;

aan den predikant te Pontianak, van de dienst te Sambas, Montrado en Sintang 4 malen 's jaars;

Ten derde: dat bij gemis van vrije woning aan de predikanten, die zonder vaste standplaatsen er onder begrepen, als schadeloosstelling wordt toegestaan: te Batavia f 120 's maands, te Samarang en Soerabaija f 100 's maands, en op de overige plaatsen f 60 's maands;

Ten vierde: dat aan de predikanten worden toegekend de gewone vergoedingen van reis- en verblijfkosten, vastgesteld bij besluit van den Commissaris-Generaal van 31 Maart 1828, n°. 34 (*Staatsblad* n°. 25);

Ten vijfde: dat in het bijzonder de predikant te Riouw, voor zijne kerkelijke dienstreizen naar de residentien Banka en Palembang, voor 's lands rekening kan gebruik maken van de tusschen Riouw en Muntok varende stoompakketvaartuigen.

Voorts behelzen de genoemde couranten de volgende, door den Gouverneur-Generaal genomen beschikkingen:

(*Javasche Courant van den 12den November.*)

bij het civiel departement:

benoemd tot omgaand regter in de 4de afdeeling op Java het lid in den raad van justitie te Soerabaija mr. A. M. Fokker;

bij het militair departement:

bevorderd, bij de geneeskundige dienst, tot officier van gezondheid der 1ste klasse, de officier van gezondheid der 2de klasse F. W. Dolge;

(*Javasche Courant van den 15den November.*)

bij het civiel departement:

ontslagen, eervol, wegens ziekte, uit zijne betrekking, onder toekenning van wachtgeld, de commies op het residentiekantoor te Pasoeroean M. S. van Bulderen;

ingetrokken, de aan L. Kollmann uitgereikte acte van toelating tot de uitoefening der artsenijmengkundige practijk te Macassar;

benoemd: tot adsistent der 2de klasse bij het boschwezen in de residentie Rembang, de eleve bij het boschwezen aldaar J. Prins;

tot 3den commies bij den chef der 4de waterstaats-afdeeling te Soerabaija, de boekhouder bij diens bureau J. H. Gligoor;

tot 3den commies bij de directie der burgerlijke openbare werken, de klerk bij die directie E. F. G. Goernat;

tot opziener der 1ste klasse te Oeloe en Pakanten, de opziener der 1ste klasse in Groot Mandheling W. Brans;

tot opziener der 1ste klasse in Groot Mandheling, de opziener der 2de klasse te Loeboe Sikaping T. Eslinger van Ginkel;

tot cipier bij het civiel en militair gevangenhuis te Weltevreden J. A. C. Helder;

definitief gesteld ter beschikking van den gouverneur van Sumatra's Westkust de benoemde ambtenaar der 2de klasse voor de dienst in Nederlandsch Indie R. P. van Hengelaar;

bij het militair departement:

verleend een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den kapitein der artillerie G. Brongers;

(*Javasche Courant van den 19den November.*)

bij het civiel departement:

ontheven eervol, wegens ziekte, van de verdere vervulling zijner betrekking, onder toekenning van wachtgeld, de officier van justitie bij den raad van justitie te Macassar mr. G. F. Essers;

benoemd: tot officier van justitie bij den raad van justitie te Macassar, de griffier bij den raad van justitie aldaar mr. Th. K. van Slingerlandt;

bij den raad van justitie te Batavia: tot lid, de substituut-officier van justitie bij dien raad mr. H. C. A. Thieme;

tot substituut-officier van justitie, de officier van justitie bij den raad van justitie te Padang mr. J. J. C. Gaaljmans;

tot 1sten substituut-griffier, de 2de substituut-griffier bij dien raad mr. L. Hovy;

tot 2den substituut-griffier, de ambtenaar der 1ste klasse mr. B. de Groot;

bij den raad van justitie te Samarang, tot substituut-officier van justitie, de 1ste substituut-griffier bij den raad van justitie te Batavia mr. Th. H. van Rees;

bij den raad van justitie te Soerabaija: tot lid, de substituut-officier van justitie bij den raad van justitie aldaar mr. F. B. van Leeuwen;

tot lid, de substituut-officier van justitie bij den raad van justitie te Samarang mr. J. H. Waller Diemont,

tot substituut-officier van justitie, de griffier bij den omgaanden regter in de 3de afdeeling van Java mr. G. T. H. Henny;

bij den omgaanden regter in de 2de afdeeling van Java, tot griffier, de ambtenaar der 1ste klasse mr. J. Sibenius Trip, thans lid in den landraad der stad en voorsteden van Batavia;

bij den omgaanden regter in de vijfde afdeeling van Java, tot griffier, de griffier bij den landraad der stad en voorsteden van Batavia mr. C. O. A. van Cattenburgh;

bij het militair departement:

geplaatst, bij het 2de bataillon infanterie (Ngawie), de majoor der infanterie J. C. F. baron van Heerdt;

ontslagen, op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de kapitein bij het 10de bataillon infanterie H. Ravenswaaij en de kapitein bij het 13de bataillon infanterie J. Verschuijl;

bij het marine-departement:

ontheven eervol van de hem opgedragene werkzaamheden van onder-

directeur aan de fabriek voor de marine, het stoomwezen en de nijverheid te Soerabaija, C. Varlet;

benoemd: bij het bureau van het kommandement der zeemagt en de inspectie der marine: tot 1sten commies, de 2de commies bij de algemeene rekenkamer H. M. van Rijssen;

tot 2den commies, de 1ste klerk bij het bureau van dat kommandement H. W. de Bie;

(Javasche Courant van den 22sten November.)

bij het civiel departement:

overgeplaatst: van Samarang naar de residentie Baglen, de adspirant-ingenieur jhr. W. H. Teding van Berkhout, om te worden belast met de functien van eerstaanwezenden ingenieur in dat gewest;

van Soerabaija naar Bezoekie, de adspirant-ingenieur R. C. Spengler, om te worden belast met de functien van eerstaanwezenden ingenieur in dat gewest:

magtiging verleend tot het uitreiken aan J. Einthoven, eervol ontslagen officier van gezondheid der 2de klasse, eener acte van toelating tot de uitoefening der genees-, heel- en verloskundige practijk te Samarang;

bij het militair departement:

ontslagen: op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, de 1ste luitenant der infanterie S. A. J. de Bruin;

uit Zr. Ms. militaire dienst, de 2de luitenant der infanterie A. J. Hamers;

op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de 1ste commies (militair ambtenaar der 3de klasse) bij het groot militair hospitaal te Soerabaija J. P. Fagnotti;

benoemd tot 1sten luitenant-adjudant bij den chef van het wapen der artillerie, de 1ste luitenant van dat wapen F. R. K. Peijer im Hoff;

bij het marine-departement:

goedgekeurd, dat door den schout-bij-nacht, kommandant van Zr. Ms. zeemagt in Oost-Indie en inspecteur der marine voorloopig is opgedragen de waarneming der betrekking van directeur van het maritime etablissement op het eiland Onrust aan den luitenant-ter-zee der 1ste klasse van het Indisch sedentaire zeewezen F. H. W. van de Velde, administrateur van het etablissement;

(Javasche Courant van den 26sten November.)

bij het civiel departement:

ontslagen uit 's lands dienst, de onderwijzer voor de dienst in Oost-Indie, A. Reeders;

ontheven, op zijn verzoek, eervol, van de verdere vervulling der betrekking van president van het bestuur over de Protestantsche Kerk in Nederlandsch Indie, het lid in den Raad van Nederlandsch Indie A. H. W. baron de Kock, onder dankbetuiging voor de door hem in die betrekking bewezen diensten;

benoemd: tot president van het bestuur over de Protestantsche Kerk in Nederlandsch Indie, de president van den raad van justitie te Batavia, mr. A. J. Swart, thans lid van het voornoemd bestuur;

tot derden commies op het residentie-bureau te Tjiandjoer, de 1ste klerk op dat bureau E. D. C. Philips;

goedgekeurd, dat door den directeur der cultures is overgeplaatst, bij het kader der landelijke inkomsten en cultures, uit de residentie Cheribon naar de residentie Samarang, de controleur der 2de klasse J. A. Michaelis;

bij het militair departement:

goedgekeurd, dat door het militair departement, bij de infanterie, zijn geplaatst: bij het 1ste bataillon, de 2de luitenant H. Spoelder, en

bij het 7de bataillon, de 2de luitenant W. C. Manters, beiden onlangs uit Nederland aangekomen;

bij het 13de bataillon, de kapitein E. W. T. F. Preusser;

zijn overgeplaatst: bij het 2de bataillon (Kedong Kebo), de 1ste luitenant B. A. A. Niclou, van het garnizoens-bataillon in de Wester-afdeeling van Borneo, en de 2de luitenant F. P. van der Giessen, van het 8ste bataillon;

bij het 3de bataillon, de 1ste luitenant A. C. G. E. L. Bols, van het garnizoens-bataillon in de Wester-afdeeling van Borneo;

bij het 4de bataillon, de kapitein J. J. H. Eschweiler, van het garnizoens-bataillon op Banka, en de 1ste luitenant S. J. Brunsveld van Hulten, van het garnizoens-bataillon in de Wester-afdeeling van Borneo;

bij het 5de bataillon (Samarang), de kapitein A. Abeleven, van het 4de bataillon;

bij het 7de bataillon (Meester-Cornelis), de 1ste luitenant F. J. Reckers, van het garnizoens-bataillon in de Wester-afdeeling van Borneo;

bij het 9de bataillon (Djokjokarta), de kapitein W. van Os, van het 7de bataillon, en de 1ste luitenant B. J. van Bosstraeten, van het garnizoens-bataillon in de Wester-afdeeling van Borneo;

bij het 14de bataillon, de 1ste luitenant J. E. Egger, van het garnizoens-bataillon in de Wester-afdeeling van Borneo;

(Javasche Courant van den 29sten November.)

bij het civiel departement:

benoemd: tot ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Soerabaija, de ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Padang R. H. A. Heidsieck;

tot ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Padang (gouvernement van Sumatra's Westkust), de commies, tevens boekhouder bij het departement der inkomende en uitgaande regten te Samarang C. Kuhr;

tot binnen-regent van het oude-mannen-huis te Samarang, de eervol ontslagen betaalmeester der 2de klasse bij de militaire administratie D. B. Bronkhorst;

bij den raad van justitie te Banda: ontslagen: eervol, wegens vertrek, als lid, de kapitein der infanterie C. J. A. de Quay, onder dankbetuiging voor de als zoodanig door hem bewezen diensten;

benoemd tot lid de kapitein der infanterie, militair kommandant aldaar, G. L. C. C. van Vugt;

bij den raad van justitie te Ternate, ontslagen, eervol, wegens vertrek, G. F. A. Boer, onder dankbetuiging voor de als zoodanig door hem bewezen diensten;

benoemd tot lid C. L. G. J. van Döring;

bepaald, dat bij afwezigheid van den resident van Timor de functien van notaris in die residentie zullen worden waargenomen door den commies-kashouder te Koepang D. Tielman;

verleend: een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den resident van Palembang A. van der Ven;

een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den deurwaarder bij den landraad der stad en voorsteden van Batavia G. Buijs;

een verlof naar Nederland, voor twee jaren: aan den commies-ontvanger, tevens haven- en pakhuismeester te Sibogha, J. P. Thörig;

aan den adsistent-resident van Mandheling en Ankola A. P. Godon:

aan den controleur der 1ste klasse, belast met het civiel gezag te Croe, M. J. A. Arnold;

aan den predikant bij de Evangelisch-Protestantsche gemeente te Batavia J. F. G. Brumund;

aan den opzigter der 1ste klasse bij de burgerlijke openbare werken te Batavia L. L. A. du Bois;

aan den secretaris der Padangsche Bovenlanden S. Serlé;

aan den raadsheer in het Hooggeregtshof van Nederlandsch Indie mr. H. W. du Perron;

voor één jaar, aan den controleur der 1ste klasse bij de landelijke inkomsten en cultures J. A. L. Steijn Parvé;

magtiging verleend om de aan dr. G. C. P. de Ruiter uitgereikte acte van toelating tot de uitoefening der genees- en verloskundige practijk te Soerabaija over te schrijven voor Sumanap (adsistent-residentie Madura), en door hem de civile en militaire geneeskundige dienst in de afdeeling Sumanap te doen waarnemen;

bij het militair departement:

benoemd tot 2den luitenant, kommandant der lijfwacht dragonders van Z. H. den Soesoehoenan van Soerakarta, de opper-wachtmeester bij dezelve J. A. Triebel;

bij het marine-departement:

verleend een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den luitenant-ter-zee der 1ste klasse bij het sedentaire zeewezen in Nederlandsch Indie, haven- en equipagiemeester te Samarang, E. H. Boom;

opgedragen de waarneming der betrekking van haven- en equipagiemeester te Samarang aan den luitenant-ter-zee der 1ste klasse van het sedentaire zeewezen in Nederlandsch Indie J. E. Gallas, laatst onder-equipagiemeester te Soerabaija, onlangs van verlof uit Nederland aangekomen, thans op non-activiteit;

(Javasche Courant van den 3den December.)

bij het civiel departement:

ontslagen, uit 's lands dienst, de gewezen opziener der 3de klasse bij de indigo-cultuur F. A. O. van der Smitte;

ingetrokken de magtiging, verleend tot uitreiking eener acte van toelating voor de uitoefening der genees- en heelkundige practijk te Bojolalie aan J. G. A. Pabst, gepensioneerd officier van gezondheid der 2de klasse;

bij het militair departement:

verleend een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den luitenant-kolonel der genie W. A. J. von Krippendorff en aan den kapitein der infanterie G. M. Verspijck;

(Javasche Courant van den 6den December.)

bij het civiel departement:

ontslagen uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de adsistent der 2de klasse bij de indigo-cultuur A. H. de Wilde;

verleend een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den 2den stads-geneesheer te Samarang H. Hijmans;

bij het militair departement:

ontslagen op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de 1ste luitenant der infanterie F. R. C. Schluter;

verleend een tweejarig verlof naar Nederland aan: den kolonel der infanterie J. A. Waleson;

den kapitein der infanterie A. W. Mensinga;
den officier van gezondheid der 2de klasse K. L. Meijer;
den kapitein der infanterie A. J. P. H. C. de Nerée;
den onderintendant der 1ste klasse W. M. van den Ham;
den onderintendant der 2de klasse O. R. F. Immink;
den kapitein der infanterie A. C. Hardenberg;
den kapitein der infanterie M. W. de Val;
den kapitein der artillerie J. Ph. F. van de Velde;
den kapitein der artillerie D. P. de Haan;
den kapitein der infanterie J. H. R. Köhler;
den kapitein der infanterie J. W. J. Piper;
den kapitein der infanterie J. G. G. H. Strengnaerts;
den kapitein der infanterie D. Jutz;
den kapitein der infanterie A. A. K. Camaner;
den kapitein der infanterie J. H. F. von Stietz;
den betaalmeester der 1ste klasse H. G. van Affelen van Saemsfoort;
den kapitein der infanterie A. C. Boers;
den kapitein der infanterie H. A. M. Latour;
den kapitein der infanterie S. Schrieder;
den officier van gezondheid der 3de klasse P. Pluijgers en
den commies-expediteur bij den generalen staf F. C. van den Bergh;

(Javasche Courant van den 10den December.)

bij het civiel departement:

benoemd: tot officier van justitie bij den raad van justitie te Padang de 1ste commies bij het parquet van den procureur-generaal bij het Hooggeregtshof van Nederlandsch Indie mr. C. W. H. van Schelle;

tot 1sten commies bij het parquet van den procureur-generaal bij het Hooggeregtshof van Nederlandsch Indie, de waarnemende secretaris bij de regtbank van burgerlijke en lijfstraffelijke regtspleging te Palembang, tevens auditeur-militair aldaar, mr. U. J. Huber Noodt;

tot commies op het residentie-kantoor te Pasoeroean de commies bij den algemeenen ontvanger te Samarang W. H. van Affelen van Saemsfoort;

bij de algemeene rekenkamer: tot 2de commiesen, de gewezen 2de commies op het residentie-kantoor te Muntok J. Trip en de 3de commies bij die kamer D. Aalstius den Appel;

tot 3den commies, de buitengewone 3de commies bij die kamer G. J. Langeveldt van Hemert;

belast met de waarneming der betrekking van commies bij den algemeenen ontvanger te Samarang J. Nettekoven, laatstelijk griffier bij de landraden te Demak en Grobogan;

verleend een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den 1sten bode bij het collegie van boedelmeesteren te Batavia J. H. C. Bruno.

De genoemde couranten behelzen voorts de volgende berigten:

(*Javasche Courant van den 15den November.*)

Sumatra's Westkust. — Ten einde den waterstand van het meer Singkarah, district Samawang, te verminderen, heeft men de steenklompen aan den oorsprong der rivier Ombieling, die tevens de uitwatering is van gezegd meer, door middel van buskruid doen springen; zoodat de waterstand in dat meer nagenoeg een Ned. el is gedaald. Hierdoor is het gevaar van overstroomingen vooral in de omstreken van Singkarah, grootendeels weggenomen.

Te fort de Kock is den 1sten September jl. eene normaalschool geopend.

Te Padang bleven de regens en noordwestewinden aanhoudend heerschen.

Moluksche eilanden. — Gedurende de maand September bleven regens en hevige winden bijna onophoudelijk overal heerschen.

Amboina. Volgens de laatste opname werd het te verwachten product der nagelcultuur begroot:

in de afdeeling	Amboina	80,000 pd.;
» » »	Saparoea	252,900 »
» » »	Hila	67,100 »
of te zamen op		400,000 pd.

De dragt der nagelen was zeer verschillend. Aan elken boom werden drie soorten van vruchten gevonden. De eerste soort was reeds tot rijpheid gekomen en plukbaar; de tweede was nog in ontwikkeling, terwijl de derde zich daarentegen pas had gezet. Men schreef dit toe aan de ongeregelde moesson en de buitengewone regens. Een aantal boomen hadden in twee jaren geen vruchten gedragen.

Menado. Den 18den en 23sten September werden hier vrij hevige schokken van aardbeving waargenomen.

In de aanplanting van miloe en het gereed maken der drooge padievelden werd door de aanhoudende regens veel vertraging ondervonden.

Aan den nieuwen transportweg van Ameerang naar Wakan, in de bergachtige streek aan gene zijde der rivier Ranojapo, werd met ijver door de bevolking gearbeid.

De verlegging van den weg van Passoh naar Rembokken, waardoor circa een paal in den afstand gewonnen wordt, was volbragt.

De werkende vulkaan van het kleine eiland Roeang, in de onmiddellijke nabijheid van het eiland Tagoelandang, deed, door het ontlasten van rook en het herhaaldelijk vertoonen van vlammen, de bewoners van laatstgemeld eiland voor eene naderende uitbarsting bevreesd zijn.

Timor. Volgens berigten van de Solor-eilanden waren aldaar in den nacht van den 6den op den 7den Julij jl., ten 2 en ten 3 ure, ligte schokken van aardbeving gevoeld, die vijf à zes seconden aanhielden en eene strekking hadden van het noorden naar het zuiden.

(*Javasche Courant van den 26sten November.*)

Batavia. — De stand van den agio op de drie hoofdplaatsen van Java was op den 1sten November 1856 als volgt:

	Batavia.	Samarang.	Soerabaija.
	[illegible]	[illegible]	[illegible]
voor den Nederlandschen gulden. . .	123	121	120
» een twee-en-een-half-gulden-stuk.	303	300	300
» » drie-gulden-stuk.	360	onbekend.	onbekend.
» » gouden Willem.	1260	1290	onbekend.
» » halven dito.	630	645	onbekend.
» » recepis ad f 1	119	119	119
» » gouden Spaanschen doublon.	5520	5400	onbekend.
» » Mexicaanschen dito	5040	4920	onbekend.
» » gouden dukaat (nieuwe). . .	onbekend.	840	782
» » Spaanschen mat.	360	350	onbekend.
» » Mexicaanschen dollar. . . .	342	326	333
» » sikka-ropij.	onbekend.	onbekend.	onbekend.
» » vijf-frank-stuk	276	onbekend.	onbekend.

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN MARINE.

Aanbesteding van Eikenhout ten behoeve van de Directien der Marine te Amsterdam *en te* Hellevoetsluis.

De Minister van Marine, van voornemen zijnde op Zaturdag den een en dertigsten Januarij 1857 aan den minst-aannemende te doen Aanbesteden de levering van het hierna te vermelden Eikenhout voor 's Rijks dienst, bij de Directien der Marine te Amsterdam en te Hellevoetsluis benoodigd, te weten:

te Amsterdam:

1. Eiken Balken;
2. » Balken;
3. » Balkplaten en planken,
4. » Balkplaten en planken;
5. » Balkplaten en planken;
6. » Krommerplaten;
7. » Krommerplaten;
8. » Krommerplaten;
9. » Balkplaten tot affutage;

te Hellevoetsluis:

10. Eiken Balken;
11. » Balkplaten en planken;
12. » Houtwaren voor vloeddeuren,

Brengt ter kennis van de Gegadigden, dat de Inschrijvingsbiljetten, op gezegeld papier geschreven, vóór of uiterlijk op Zaturdag den een en dertigsten Januarij 1857, des voormiddags vóór twaalf ure, franco aan het Ministerie van Marine te 's Gravenhage zullen moeten worden bezorgd.

De Biljetten zullen moeten bevatten eene naauwkeurige opgave van de prijzen, voluit geschreven, waarvoor men de levering van ieder der op het Bestek voorkomende artikelen wil aannemen, alsmede het totaal bedrag van het geheele Bestek.

Inschrijvingsbiljetten, welke op ongezegeld papier geschreven zijn, zullen niet in aanmerking worden genomen, noch ook die waarin doorhalingen, veranderingen of bij-conditien zijn gemaakt.

De Biljetten zullen op het adres moeten bevatten de benaming van het Bestek waarop de inschrijving geschiedt, benevens het nommer, en verder duidelijk moeten vermelden de namen der Inschrijvers met die der Borgen en hunne woonplaatsen.

De Voorwaarden, waarop deze Aanbesteding zal geschieden, liggen ter lezing aan het Ministerie van Marine te 's Gravenhage, bij de Directien der Marine te Amsterdam, te Willemsoord, te Vlissingen, te Hellevoetsluis (ter laatstgemelde plaatse alleen voor zoover de Directie der Marine aldaar betreft), ten burele van de Commissarissen des Konings in de provincien Noordbrabant, Gelderland en Overijssel, alsmede ter Secretarie van het Gemeentebestuur te Rotterdam.

Wordende de Gegadigden ten slotte opmerkzaam gemaakt dat de algemeene en bijzondere Voorwaarden der Bestekken van Aanbesteding eenige wijzigingen hebben ondergaan.

's Gravenhage, den 16den Januarij 1857.

De Minister voornoemd,
J. S. Lotsy.

REGISTRATIE EN LOTERIJEN.

Bij de *Zevende* trekking der *Vijfde* Klasse van de 201ste *Staats-Loterij*, op Donderdag den 29sten Januarij 1857, zijn prijzen van duizend gulden of daarboven te beurt gevallen aan de navolgende nommers:

Nº. 9248 een prijs van 1000 gulden.
» 14044 » » » 5000 »

De Directeur der Staats-Loterij,
J. H. Frijswijk.

PLAATSELIJKE BESTUREN.

⁂ De Burgemeester van Doniawerstal,

Gezien het besluit van heeren Gedeputeerde Staten der provincie Friesland, van den 19den Januarij 1857, nº. 58, betrekkelijk de onteigening van perceelen gronds ten behoeve van den aanleg van een kunstweg van af den Sneeker-Lemster Straatweg tot aan het vaarwater de Ee, tegenover het dorp Woudsend, gemeente Wijmbritseradeel,

Brengt bij deze, ter voldoening aan de voorschriften der wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* nº. 125), regelende de onteigening ten algemeenen nutte, ter openbare kennis:

1º. dat de overeenkomstig art. 10 dier wet benoemde Commissie zich op Donderdag den 12den Februarij 1857 in de gemeente Doniawerstal zal vervoegen, om aldaar des middags ten twaalf ure, aan het Gemeentehuis te Langweer bijeen te komen, ten einde aan te hooren de bezwaren tegen bovenbedoeld plan van onteigening bij de belanghebbenden gerezen, die tot het kenbaar maken daarvan bij deze uitdrukkelijk worden opgeroepen;

2º. dat het uitgewerkte plan, met de kaart en grondteekening der te onteigenen gronden, voor zoo ver de gemeente Doniawerstal betreft, op de Secretarie der Gemeente ter inzage van een ieder [illegible], te rekenen van heden tot dat de voormelde Commissie hare werkzaamheden binnen de Gemeente heeft volbragt;

3º. dat de volgens voornoemd plan gedeeltelijk te onteigenen eigendommen, in de gemeente Doniawerstal gelegen, bekend zijn ten kadaster van de gemeente Langweer, in sectie E onder nommer 1, als Weiland, groot drie bunders een roede tachtig el, en 1422, als Hooiland, groot drie bunders elf roeden, en ten kadaster aangeduid zijn als behoorende het nommer 1 aan IJnze Hessels Bloemberg en M. E., boer te Nijega, en het nommer 1422 aan mevrouw C. van Scheltinga te Heerenveen (doch waarvan als eigenaars bekend zijn Jhr. Hobbo Baerdt van Sminia c. s.).

Langweer, den 24sten Januarij 1857.

De Burgemeester voornoemd,
Van de Woestijne Voerman.

BEURSPRIJZEN VAN SCHULDBRIEVEN.

Amsterdam, Donderdag 29 Januarij 1857.

	pCt.			
Nederl. W. Sch.	2 1/2	63 1/2	63 9/16	—
Dito dito 1844.	3	75 7/8	—	—
Dito dito 1844.	4	94 3/4	94 7/8	—
O. I. L. 1844.	4	94 1/8	94 1/4	—
Amort. Synd . .	3 1/2	90 1/2	—	—
Handel-maats . .	4 1/2	136 1/2	—	—
Belgie. Certific. bij *Rothschild.*	2 1/2	52 1/8		—
Rusl. Bij *Hope* 1798 en 1816.	5	104 3/8	—	—
Dito 1828-1829.	5	—	—	—
Insch. in Assign.	6	—	—	—
Cert. van dito	6	63 1/2	—	—
Neg. 1831-1833	5	92 3/4	93	—
Hope en Cº. 1840	4	85	—	—
Stieglitz.	4	84 1/2	—	—
Dito 1854.	5	94 1/4	—	—
Nieuwe Engelsche	4 1/2	—	—	—
Poolsche Certific. .	4	77 5/8	—	—
Aand. Lot. fl 500. .		152	—	—

	pCt.			
Spanje. Nieuwe.	1 1/4	23 1/8	23 3/16	—
Buitenl.	3	40 1/8	40 1/4	—
Binnenl. 6/m . .	3	36 3/8	36 1/2	—
Cert. Coup.		5 5/8		
Amortisabele. . . .		—	—	
Portug. Lond. .	3	44 3/8	44 7/16	—
Oostenr. Metall. 1816-1852	5	74 7/8	[illegible]	
Dito 1849-1854.	5	85 1/2	85 3/4	85 5/8
Dito Zilv. Nationaal	[illegible]	[illegible]	77 5/16	77
Dito 1847-1852.	2 1/2	38 [illegible]	38 [illegible]	—
Pruiss. Lot. 1855	3 1/2	116		—
Brazil. Lond. 1843	5	97 [illegible]		—
Peru »	4 1/2	75	—	—
Mexico » . . .	3	20 3/4	20 7/8	—
Gren. » . . .	2 3/4	21 7/8	21 7/16	—
Uitgestelde. . . .		6 1/4	6 [illegible]	—
Ecuad. Lond. . . .		4		
Venez. » . . .	4	34 1/2	[illegible]	[illegible]
Uitgestelde . . .	2	14	—	—

Bij gemineerden handel blijven Oostenrijksche eenigzins flaauwer; Venuzuela 3/4 per cent hooger. Stieglitz 1855 5 pct. 96 1/8 [illegible].

LONDEN, heden.

Eng. geconsolid.	3	pCt.	93 3/4	à	—
Spanje	1 1/4	»	23 1/4	à	—
Id. Amortisabele. . . .			—	à	—
Mexico			21 5/8	à	—
Geschadz.	2 3/4	»	[illegible]	à	—
Id. Uitgest.			—	à	—

PARIJS, heden.

Fransche certific.	4 1/2	pCt. fr.	[illegible]
» »	3		67,25
Spanje	3		36 1/4
»	1 1/4		[illegible]
Venezuela			[illegible]

WEENEN, heden.

Metalliek	5 pCt.	—
Nationaal	5 »	—
Wissel Londen	»	—
Zilver	»	—

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.